

Apunt sobre algunes problemàtiques en les Arts visuals

Daniel Gasol

Parlar de les problemàtiques en el sector de les arts visuals a Catalunya, comporta realitzar un anàlisi profund en les relacions entre política cultural i context social.

Són urgents algunes mesures, tal com el marc legislatiu de l'artista o creador, la precarietat econòmica i laboral preocupant o els problemes tributaris, no només en la seva escassetat sinó també en la irregularitat de l'obtenció. La política interna de l'estat no afavoreix al col·lectiu de creadors de la que depèn laboralment (creador aquí entès com a qualsevol professió vinculada a la creació visual contemporània).

Tot i així, val a dir que aquestes problemàtiques descrites, són per a molts, utopies irrealitzables, ja que sovint, el creador arriba al punt sense sortida de la seva auto-publicitat o visibilització, amb la que, sembla ser, paga el treball realitzat assumint-lo com a moneda de canvi. En el cas que existeixin retribucions econòmiques, l'empresari o persona "contractant", obliga al contractat a establir una relació temporal mercantil donant-se d'alta en el règim especial d'autònoms dins de la Seguretat Social, prenent obligacions tributàries pròpies d'un professional que treballa per compte propi, donant-se d'alta en el cens d'empresaris, emetent factures, presentant declaracions trimestrals, portant llibres de registre, etc. Totes aquestes dades tenint en compte que el 52% dels professionals del sector, obtenen uns ingressos inferiors als 12.000 euros, la qual cosa vol dir que aquests professionals queden exclosos de tributació (1). Si partim d'aquestes dades, la situació preocupant i quotidiana és corroborada des de l'acadèmia que no ensenya a l'artista a tenir coneixements legislatius sobre la seva pròpia tasca. Sembla que la cultura és una inutilitat i despesa econòmica innecessària que pertany al camp lúdic del passatemp, i en pocs casos, a una millora social. Hem d'adoptar consciència de la utilitat de l'Art, que ha d'esdevenir un punt d'inflexió en la societat com a reducte de pensament crític.

Cal identificar i apuntar quins conflictes existeixen, però resulta imprescindible qüestionar què articula la concepció de la producció contemporània, ja que és des de la base, on es despleguen els símptomes que esdevenen confrontacions, i trenquen les interrelacions en la utilitat sociocultural.

S'ha de reflexionar, una vegada més, sobre el significat que té l'artista i Art contemporani en l'actualitat global. Si partim d'una perspectiva filosòfica, Art contemporani esdevé des d'un punt de vista Hegelià (2), una veritat representada de la lògica, allunyada d'un punt de vista estètic reservat per a la Bellesa*.

Des d'aquesta perspectiva, les arts visuals en l'actualitat actuen com a barricades de veritat que realitzen tasques properes a qüestions etnogràfiques i filosòfiques en tant al pensament crític.

Hem d'apuntar a més a més, la singularitat comunicativa contemporània, on la realitat es configura des de diverses fonts informatives que mediatitzen la nostra mirada entorn a la producció cultural. La forma que tenim en percebre què és Art contemporani sorgeix del Poder com forma dogmàtica de veritat Polític-Institucional, corroborada per la legitimitat mediàtica que encega la visió crítica de l'espectador. Segons aquesta idea, novament es confirma la ideologia d'O'Doherty, en el seu text per la revista ArtForum "*Inside the White Cube. The ideology of the gallery space*" (3), on parla del White Cube (la institució) com a legitimador artístic i referent de la producció actual, per a comprendre què esdevé Art contemporani. Segons aquesta idea, cal apuntar la primera problemàtica en la que ens trobem immersos com a espectadors, crítics o artistes: la potestat Institucional a la que atorguem la noció de veritat hegeliana i absoluta, d'on procedeix la nostra lògica sobre l'Art i sobre que ha de ser-ho.

Si a aquest problema hi afegim la referència constant a la cultura visual, que mediatitza concepcions i glorifica els professionals, juntament amb la insistència d'apropar la creació artística al sector laboral productiu, residu del post-capitalisme que el normativitza sota tuteles laborals sovint inaplicables, ens trobem amb que l'Art es converteix en una acció laboral que repeteix estructures legitimades d'un hipotètic pensament crític de poder, creant metanarratives, com la nostra història de l'art i/o identitat, i és per aquest motiu que hem de d'apoderar-nos del poder amb molta cura. Aquest signe, és revelat en el fenomen de la inexistent educació artística, on l'espectador, en relacionar-se amb el context cultural, parteix de referents i conjuntures sobre imatges en espais museogràfics predeterminats, desenvolupant dispositius estètics que creen línies visuals determinades. Tal i com Manen comenta (4), la Institució ha conformat diverses formes visuals (la taula, el dossier, els papers, la documentació entre altres) com a formes d'ordre estètic recognoscible. Aquest ordre de situacions, esdevé una problemàtica augmentada quan el canal de distribució visual (xarxes 2.0 per exemple) legitima la suposada professionalització de l'artista des d'una imatge concreta.

És en aquest punt, on el sector artístic (i podríem dir la societat en general) entra en controvèrsia, en comprendre la producció d'una determinada manera sense plantejar el problema base.

¿No ha de ser la nostra tasca com a creadors, prevenir la concepció d'Art des d'una perspectiva errònia de la professionalització, començant per trencar amb els estaments de poder acadèmic i polític?

Tot i així, entrar en un estat nihilista sobre el funcionament cultural del context, no ajuda a prevenir cap situació deshonest cap a la utilitat de l'art i la veritat que hi radica. La crisi actual fa que re-articlem valors que teníem com a segurs i per tant, encara hi ha esperança. Hem de desconfiar del valor dels ideals, tal i com va ensenyar Nietzsche a la filosofia, i assumir que l'art pot canviar les coses, tal i com Adorno, Lukács, Benjamin, Sartre o Heidegger van ensenyar-nos. La professionalització del sector comença en assumir l'error i qüestionar el poder i el sistema com a forma dogmàtica de professionalització. Sembla ser que només és el començament...

**Actualment, l'Art ha de complir altres funcions lluny de la concepció estètica, ja que la visualitat de la bellesa la trobem diàriament en centenars d'imatges fixes i en moviment.*

1_ "36 Propostes per a la millora de la condició professional en el món de la cultura". Conca. 2014

2_ "Problemas del arte contemporani@". Cereceda, M. Ediciones CEDENAC. 2008.

3_ "Inside the White Cube. The ideology of the gallery space". O'Doherty, B. Lapis Press, San Francisco & First University of California. 1976

4_ "Salir de la exposición si es que alguna vez habíamos entrado". Manen, M. Ed Consonni. 2012

**DURANT
L'EXPOSICIÓ
EL CENTRE
ROMANDRÀ
TANCAT**

**GERARD
CUARTERO:
CLOSED
GALLERIES**

DEL **3** AL **5**
JULIOL SETEMBRE

INAUGURACIÓ
DIVENDRES 3 DE JULIOL
SALFUMAN
(LOVE OUR RECORDS) EN DIRECTE

**UN CICLE D'EXPOSICIONS
A CURA DE CÈLIA DEL DIEGO**

AMPOSTA

LO PATI
CENTRE D'ART - TERRES DE L'EBRE
C/ GRAN CAPITÀ, 38-40

WWW.LOPATI.CAT

LO PATI
CENTRE D'ART - TERRES DE L'EBRE

Ajuntament d'Ampostà

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Diputació Tarragona

Equipe